

Tomtbergaskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Förskoleklass, fritidshem och grundskola

Läsår: 2017/18

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleklass, fritidshem och grundskola

Ansvariga för planen

Boel Ehrenberg, rektor

Övriga i Trygghetsgruppen: Lena Berglund, slöjdlärare, Monica Flodin, barnskötare öppet fritids, Mari Svensson, skolsköterska, Carina Jingbro, förskollärare, Litsa Bonova, skolkurator, Eva Ling, barnskötare.

Vår vision

Alla elever och medarbetare ska känna sig trygga och sedda och ingen ska utsättas för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Alla vuxna på skolan är skyldiga att följa skolans Plan mot diskriminering och kränkande behandling (kallas hädanefter för planen) och genom detta arbete förebygga och motverka trakasserier och kränkande behandling.

Planen gäller från

2017-08-19, revideras 2017-11-01

Planen gäller till

2018-06-30

Läsår

2017/18

Elevernas delaktighet

Eleverna är delaktiga i utformandet av planen genom att de besvarar en årlig trygghetsenkät (kallad Likaenkäten) för åk 3-6 och en förenklad variant för åk F-2. Resultaten presenteras på elevrådet som engagerar klasskamraterna i arbetet runt planen. Varje läsår startar med en genomgång av planen i alla klasser.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Resultaten presenteras för vårdnadshavare under höstens föräldramöten

Personalens delaktighet

All personal har fått möjlighet att kommentera innehållet i planen.

En arbetskväll per läsår fortbildas all personal i skolan i värdegrundsarbetet utifrån planen.

Genom att öka vår kunskap och medvetenhet, engagera oss i problematiken, kan vi också utveckla

ett gemensamt förhållningssätt med klara regler mot kränkande behandling, maktlek och mobbning.

Förankring av planen

Planen presenteras vid skolstart till vårdnadshavare och skolans personal. Den görs synlig för vårdnadshavare genom att den presenteras på föräldramöten, i veckobrev och på skolans hemsida. Läraren gör planen synlig för eleverna genom att gå igenom den och diskutera innehållet på t. ex ett klassråd.

Planen går igenom och diskuteras på studiedagar och planeringskvällar med all personal.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Planen, LIKA-enkäten och kartläggningen utvärderades av skolans personal och elever. Resultat och analyser från elever och personal sammanställdes av Trygghetsgruppen i juni 2017.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Trygghetsgruppen, personalen och elevrådet.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Under läsåret har vi arbetat med att erbjuda stimulerande rastverksamheter för att minska konflikter och ge samhörighet mellan alla elever i olika åldrar. Vi ser att allt detta bidragit till en lugn och positiv stämning i skolan.

Vi har också arbetat för att motverka kränkningar på sociala medier. Organisationen "Säkra varje unge" har föreläst för all personal och föräldrar. De har också haft lektioner i alla mellanstadieklasser.

Efter diskussioner i elevråd och i arbetslag infördes mobilförbud för eleverna under hela vistelsen på skolan. Detta ser vi har påverkat tryggheten på nätet.

Toaletterna har under åren varit en återkommande plats där barnen känner sig otrygga. De blir störda och tycker inte de får vara i fred. Vi ser att "toalettvett" är något vi måste fortsätta arbeta med, hela tiden och i varje årskurs. Vår skola är gammal och sliten, vi väntar på renovering och på att få fler toaletter.

Vår LIKA-enkät gav oss nya punkter att arbeta med. En del elever tyckte att de inte fick "vara sig själv", att man inte heller fick tycka om vem man ville. Klasserna fick i uppgift att prata om detta och det är något vi fortsätter med under det nya läsåret.

Kommunens elevenkäter visar att eleverna ser arbetsro som viktigt. Detta tar vi också upp i vår nya plan.

Årets plan ska utvärderas senast

2018-06-20

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Den nya planen ska ev. revideras efter de elevenkäter (LIKA-enkäten) som vi i år kommer att genomföra under oktober 2017. Vi har sedan resten av läsåret för att arbeta med de punkter vi tycker är viktiga.

Utvärdering av planen görs i slutet av läsåret i personalgrupperna och av elevrådet.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Rektor Boel Ehrenberg

Främjande insatser

Utifrån elevernas enkätsvar

Främja och förebygga kränkningar och diskriminering

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Med vårt förebyggande/främjande arbete vill vi stärka barnens självkänsla, öka deras självtillit och lära dem att respektera allas olikheter. Situationen följs upp i LIKA-enkäten ht-17 och i utvärderingen juni-18.

Insats

- Fortbildning av personal. En arbetskväll per läsår med värdegrundsarbete utifrån planen för all personal på skolan. Trygghetsgruppen planerar kvällen.
- Planen och diskrimineringsgrunderna aktualiseras ständigt i klasserna och på fritids.
- Föräldrarna informeras om hur vi på skolan arbetar med att förebygga och förhindra kränkande behandling och mobbning, vilka som ingår i Trygghetsgruppen, vad kränkande behandling och mobbning är, vad föräldrar bör vara observanta på som kan innebära att mobbning pågår m.m.

Ansvarig

Rektor och Trygghetsgruppen

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår hela läsåret.

Förtroendefull relation till vuxna på skolan

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning och Sexuell läggning

Mål och uppföljning

Samtliga elever ska känna att de har en förtroendefull relation till en vuxen på skolan. Vi följer upp detta genom LIKA-enkäten ht-17.

Insats

Trygghetsgruppen går runt i alla arbetslag och presenterar sig och berättar om elevsynpunkter från LIKA-enkäten. Vi informerar också om det strukturstöd som ska användas för incidentrapporter.

Ansvarig

Rektor och Trygghetsgruppen

Datum när det ska vara klart

170821

Trygghetsgruppen presenterar sig i klasserna**Områden som berörs av insatsen**

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Alla elever ska känna till Trygghetsgruppen och dess uppdrag. Många elever har önskat att Trygghetsgruppen presenterar sig i klasserna.

Insats

Trygghetsgruppen går runt i alla klasserna och presenterar sig och sitt uppdrag.

Ansvarig

Trygghetsgruppen

Datum när det ska vara klart

Före vecka 42

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

- En enkät till eleverna (LIKA-enkäten) som ringar in de olika diskrimineringsgrunderna och som även tar upp frågor rörande kränkande behandling.
- De yngre eleverna besvarar en förenklad enkät, vid behov tillsammans med en vuxen.
- Kommunens elevenkät har också gett oss underlag.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Under vt-16 gjordes enkäter i åk F-6. Diskussioner och analyser har genomförts i klasserna. Elevrådet informerades om resultatet när sammanställningen är klar.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Rektor presenterar resultat, analys och handlingsplan i augusti 2017. Personalen i arbetslagen diskuterar planen.

Resultat och analys

Under läsåret har vi arbetat med att erbjuda stimulerande rastverksamheter för att minska konflikter och ge samhörighet mellan alla elever i olika åldrar. Fritids har organiserade aktiviteter vissa fredagar med lekar och musik. Åk 4-elever har ordnat möjligheter till rastaktiviteter genom att måla på skolgården och ordna olika lek- och spelhörnor. Personal i åk 2 har byggt fotbollsmål med eleverna och utnyttjat ny mark. Vi ser att allt detta bidragit till en lugn och positiv stämning i skolan.

Vi har också arbetat för att motverka kränkningar på sociala medier. Organisationen "Säkra varje unge" har föreläst för all personal och föräldrar. De har också haft lektioner i alla mellanstadieklasser.

Efter diskussioner i elevråd och i arbetslag infördes mobilförbud för eleverna under hela vistelsetiden på skolan. Detta ser vi har påverkat tryggheten på nätet.

Toaletterna har under åren varit en återkommande plats där barnen känner sig otrygga. De blir störda och tycker inte de får vara i fred. Vi ser att "toalettvett" är något vi måste fortsätta arbeta med, hela tiden och i varje årskurs. Vår skola är gammal och sliten, vi väntar på renovering och på att få fler toaletter.

Vårens enkät gav oss nya punkter att arbeta med. En del elever tyckte att de inte fick "vara sig själv", att man inte heller fick tycka om vem man ville. Klasserna fick i uppgift att prata om detta och det är något vi fortsätter med under det nya läsåret.

Eleverna vill också förbättra arbetsron - både i klasserna och i matsalen. De grupper som prövat att ha en tyst stund i matsalen har varit positiva till det.

Förebyggande åtgärder

Årets fyra åtgärder:

Trygga och fräscha toaletter

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Alla elever ska känna sig trygga på skolans toaletter. Uppföljning görs under höstterminen 2017 genom LIKA-enkäten.

Åtgärd

"Toalettvet" diskuteras kontinuerligt i klasserna och tas upp på elevrådet.

Motivera åtgärd

I LIKA-enkäten anger eleverna fortfarande att toaletterna är otrygga områden. Den nya enkäten i oktober-17 visar att situationen har förbättrats i förskoleklasserna, åk 3, 4 och 5.

Ansvarig

Rektor och Trygghetsgruppen

Datum när det ska vara klart

Vecka 42 ch kontinuerligt under läsåret.

Organiserad rastverksamhet

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Vi ska erbjuda en stimulerande rastverksamhet som minskar konflikter och ger samhörighet mellan alla elever i olika åldrar.

Åtgärd

Organiserade rastaktiviteter schemaläggs.

Material köps in till rasterna, Klasserna/gårdarna ansvarar själva för materialet genom t ex lånesystem.

Elever i äldre klasser uppmuntras att organisera aktiviteter på skolgården, te x rörelse, musik och lek.

Motivera åtgärd

Eleverna önskar fler aktiviteter och aktiva vuxna under raster. Vi ser att undervisningen blir lidande om olösta konflikter förs in i klassrummet.

Ansvarig

Skolledningen

Datum när det ska vara klart

Kontinuerligt under läsåret.

Att accepteras som den man är

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning och Sexuell läggning

Mål och uppföljning

Alla elever ska accepteras som den man är och få umgås och gilla den man vill.

Åtgärd

Samtal i klasserna och på fritids.

Motivera åtgärd

I LIKA-enkäten tar en del elever upp detta. Det gällde frågorna:

”Kan du ha på dig vilka kläder du vill utan att bli retad?”

”Kan man tycka om, vara kompis med eller vara kär i vem man vill utan att bli retad?”

I den nya enkäten okt-17 har resultaten förbättrats väsentligt när det gäller de här två frågorna.

Ansvarig

Alla pedagoger på skolan

Datum när det ska vara klart

Kontinuerligt under året.

Arbetsro**Områden som berörs av åtgärden**

Kränkande behandling

Mål och uppföljning

Eleverna ska uppleva lugn och ro i undervisningen och i matsalen.

Åtgärd

-Diskussioner i klasserna och vad som är arbetsro. En enkät genomförs varje månad för att stämna av läget. Resultatet skickas till elevrådet och skolledningen.

-Alla arbetslag tillämpar en tyst stund i matsalen.

Motivera åtgärd

Eleverna tar upp att det inte alltid är arbetsro på lektionerna. De önskar också att det inte är så högljutt i matsalen. I den nya enkäten i oktober-17 anger flera årskurser att situationen i matsalen har förbättrats.

Ansvarig

Trygghetsgruppen och Elevrådet.

Datum när det ska vara klart

Kontinuerligt under året.

Rutiner för akuta situationer

Policy

På Tomtbergaskolan råder nolltolerans mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Ett fungerande schema över våra rastvärdar gör att vi har god uppsikt över alla platser där eleverna befinner sig.

- Skolan har en Trygghetsgrupp som leds av rektor. I gruppen ingår personal från fritidshemmet, lärare samt representanter från elevhälsan.

- All personal arbetar med kommunens strukturstöd för incidentrapportering så att ledningen snabbt kan få kännedom om trakasserier och kränkande behandling. Trygghetsgruppen läser igenom alla incidentrapporter, skolledningen gör också detta varje vecka.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

All personal har ett ansvar att säkerställa att inga elever diskrimineras eller kränks på skolan. Trygghetsgruppen har som sin främsta arbetsuppgift att verka förebyggande mot kränkningar, diskriminering och trakasserier. Man bevakar också att fortsatta utredningar genomförs.

Trygghetsgruppen består av:

Boel Ehrenberg, rektor, tfn: 08-535 306 42

Carina Jingbro, förskollärare

Mari Svensson, skolsköterska

Lena Berglund, textillärare

Monica Flodin, barnskötare

Litsa Bonova, skolkurator

Eva Ling, barnskötare

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

Inom Huddinge kommun finns det generella riktlinjer som skolan arbetar efter. När en elev upptäcks ha blivit utsatt av andra elever ska detta utredas skyndsamt av skolans personal. Det finns även ett strukturstöd för skolans personal som Tomtbergaskolan följer. (Se bilaga "Att arbeta med strukturstödet"). När skolan får kännedom om att en elev kan vara utsatt för kränkande behandling eller trakasserier av andra elever skall personalen som fått kännedom om händelsen snarast kontakta respektive vårdnadshavare och informera dem. Personalen skall även skriva en rapport som

lämnas i ett exemplar till rektor Boel Ehrenberg och Trygghetsgruppen. Rektor beslutar om utredning skall inledas.

Nästa steg är att prata enskilt med den som upplever sig som utsatt och efter det prata med de/den som utsätter. Om utredningen visar att kränkande behandling har förekommit kallas vårdnadshavare till samtal med lärare och skolledning.

Om kränkningarna inte upphör vidtas ytterligare åtgärder, t.ex. disciplinära åtgärder (skollagen kap.5), insatser av Trygghetsgruppen eller olika myndigheter.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

1. Händelsen anmäls direkt till rektor. All personal är skyldig att anmäla.
2. Vårdnadshavare informeras av rektor.
3. Rektor anmäler till förvaltningen, utreder, dokumenterar, åtgärdar och följer upp ärendet.

Rutiner för uppföljning

Trygghetsteamet ser till att uppföljning av händelser sker.

Skolledningen följer upp incidentrapporterna varje vecka.

Rutiner för dokumentation

Ett ärende skall dokumenteras snarast när personal eller elever har fattat misstanke om att en elev har utsatts för diskriminering eller kränkande behandling. Kommunens strukturstöd för dokumentation av arbetet mot kränkande behandling skall användas.

Dokumentationen skrivs snarast av den personal som bevittnat kränkningen eller får kränkningen återberättad av elev.

Rapporten lämnas till rektor och Trygghetsgruppen. Rektor anmäler händelsen till huvudmannen.

Kommunens strukturstöd för dokumentation av arbetet mot kränkande behandling skall användas.

Ansvarsförhållande

Det övergripande ansvaret har rektor. Trygghetsgruppen övervakar att den fortsatta utredningen av misstänkt kränkande behandling görs av berörd personal. Trygghetsgruppen kan också själva göra utredningen.

Både Trygghetsgruppen och skolledningen följer utredda ärenden.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Mobbning

Med mobbning menas upprepade kränkningar mot en person under en längre tid. Det finns många olika sorters mobbning – fysisk, psykisk eller verbal mobbning

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]